

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

СТАНОВИЩЕ

Вх. № 104 КД
Дата 19.02.2025

относно отправена покана за предоставяне на становище № 62 КД/23.01.2026г. до **СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ ТЪРГОВЦИ, ПРОИЗВОДИТЕЛИ, ВНОСИТЕЛИ И ПРЕВОЗВАЧИ НА ГОРИВА“**, ЕИК: 205148777 от Конституционен съд на Република България, във връзка с Определение на Конституционен съд на Република България от 23.01.2026 г. за допускане за разглеждане по същество искането на петдесет и един народни представители от 51-вото Народно събрание за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 4, ал. 3 в частта „с изключение на тези по глава четвърта „а“, чл. 27в, ал. 3 в частта, както и в лице, извършващо съхраняване, транспорт или търговия на едро и дребно с нефт и продукти от нефтен произход“, чл. 27в, ал. 1, т. 1 в частта, или на лицето, извършващо съхраняване, транспорт или търговия на едро и дребно с нефт и продукти от нефтен произход“, чл. 27в, ал. 3 - 10 от Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход (обн. ДВ, бр. 62 от 2018 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 2025 г.)

От името на: **СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ ТЪРГОВЦИ, ПРОИЗВОДИТЕЛИ, ВНОСИТЕЛИ И ПРЕВОЗВАЧИ НА ГОРИВА“**, ЕИК: 205148777, със седалище и адрес на управление: гр. Пловдив – 4003, р-н Северен, бул. „Васил Левски“ № 214 – партер, представлявано от председателя на Управителния съвет **ИВАН БОНЕВ КАШИЛСКИ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Асоциацията обединява значителна част от отговорните и регистрирани участници на пазара на нефт и продукти от нефтен произход в страната и подкрепя усилията на държавните органи за справяне със създалата се ситуация след санкциониране на дружествата от групата „ЛУКОЙЛ“ в Р. България от Службата за контрол на чуждестранните активи (ОФАС) към Министерството на финансите на САЩ.

ОФАС наложи санкции на руската компания "Лукойл", които обхванаха и всички дъщерни дружества, в които "Лукойл" е краен собственик с дял от поне 50+1 на сто. На санкционираниите дружества на Лукойл бе отказан достъп до глобалната доларова икономика, като всяко физическо или юридическо лице, което продължи да извършва транзакции с тях след 21 ноември 2025 г. рискуваше да бъде поставено под същия режим на санкции.

Последиците от този режим оказаха сериозно въздействие върху енергийния сектор в България, тъй като сред санкционираниите попаднаха „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД и „ЛУКОЙЛ-БЪЛГАРИЯ“ ЕООД. Двете дружества съвместно държат над 75 % пазарен дял в производството, търговията на едро и дребно и съхранението на горива в страната. Освен това те управляват активи, класифицирани като част от критичната енергийна инфраструктура на Република България съгласно Постановление № 181 от 20 юли 2009 г., за определяне на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност.

Предвид изложената ситуация по-горе, заявяваме, че подкрепяме усилията на държавата и предприетите законодателни промени насочени към пълното подсигуриране на доставките на горива в Република България и гарантиране на енергийната сигурност в страната, но считаме, че част от приетите изменения и допълнения в Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от

нефтен произход (обнародван в ДВ. бр. 97 от 14 Ноември 2025г. противоречат на Конституцията, а именно:

- Чл. 27в, ал. 3 в частта, „както и в лице, извършващо съхраняване, транспорт или търговия на едро и дребно с нефт и продукти от нефтен произход“,
- Чл. 27в, ал. 1, т. 1 в частта, „или на лицето, извършващо съхраняване, транспорт или търговия на едро и дребно с нефт и продукти от нефтен произход“,
- Чл. 27в, ал. 3 - 10 от Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход.

Аргументите ни в тази насока са следните:

Считаме, че назначаването на Особен търговски управител, следва да бъде възможно само за стратегически обекти посочени в ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 181 ОТ 20 ЮЛИ 2009 Г. ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ОБЕКТИ И ДЕЙНОСТИ, КОИТО СА ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ, тъй като същите са определящи за националната сигурност в сектор енергетика.

Санкционирането на дружества опериращи със стратегически обекти (критична инфраструктура) поставя в риск енергийните доставки и сигурността в страната. В подобна хипотеза гарантирането на обществения интерес с приоритет пред частния не противоречи на Конституцията на Република България, а напротив — служи за обезпечаване на енергийната обезпеченост;

Разширяването на възможността за назначаване на Особен търговски управител във всяко дружеството опериращо на пазара на горива, съхраняващо или превозващо горива, води до нарушаване на Конституцията на Република България, като в същото време не гарантира обществения интерес и доставките на горива. Това е така, тъй като пазарният дял на тези оператори е несъвместимо по-малък в сравнение с този на дружествата от групата „ЛУКОЙЛ“, които заемат господстващо положение в производството, съхранението и дистрибуцията на горива в страната. Дружествата, извън тези от групата „ЛУКОЙЛ“, не управляват критична инфраструктура и не са санкционирани от Службата за контрол на чуждестранните активи (ОФАС) към Министерството на финансите на САЩ, поради което липсва обективна необходимост от прилагане на подобна извънредна мярка спрямо тях.

Считаме също, че въведените с последните изменения в Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, ограничения върху съдебния и административния контрол, както и разширените правомощия на фигурата на особения търговски управител, засягат пряко правата и законните интереси на всички икономически оператори, участващи пряко на пазара на нефт и продукти от нефтен произход. Нашата организация обединява значителна част от отговорните и регистрирани участници на пазара на нефт и продукти от нефтен произход, които осъществяват дейност по съхраняване, транспорт и търговия, но в преобладаващата си част представляват малки и средни икономически оператори без контрол върху стратегическа или критична инфраструктура. Именно от тази позиция изразяваме своята професионална загриженост относно въздействието на оспорената законодателна уредба.

Изключването на съдебния и административния контрол чрез разпоредбата на чл. 27в, ал. 9, поставя нашите членове в положение, при което евентуални недобросъвестни действия, могат да произведат незабавни и необратими последици без възможност за ефективна съдебна защита или дори за временно спиране. За малките и средни оператори подобен правен режим създава изключително висок риск, тъй като всяка намеса в управлението, собствеността или

търговските им отношения би могла да доведе до фактическо преустановяване на дейността им, без те да разполагат с реален инструмент за защита. Сериозни опасения поражда разширените функции на особения търговски управител. Съгласно новата уредба, от момента на назначаването му собствениците се лишават от правото да упражняват правото си на глас и да се разпореждат с дяловете или акциите си, като същевременно назначеният управител упражнява тези права в пълен обем, включително с възможност да извършва промени в органите на управление. За предприятия с ограничен мащаб на дейност подобна мярка не представлява просто регулаторен контрол, а фактическо отнемане на управлението и блокиране на собствеността. Допълнително, предвидената възможност за разпоредителни сделки с дялове или акции чрез акт на Министерския съвет и при депозирание на цената по специална сметка създава усещане за несигурност относно неприкосновеността на частната собственост и стабилността на корпоративните структури.

Разширяването на режима извън кръга на действително критичната инфраструктура превръща извънредна мярка, създадена да адресира специфичен риск, в общ инструмент с потенциално приложение спрямо стотици оператори с ограничен пазарен дял. Това поражда трайна правна несигурност, затруднява достъпа до финансиране, влияе върху договорните отношения и възпира инвестиционната активност в сектора.

Имайки предвид изложеното до тук, считаме че чл. 27в, ал. 3, в частта „както и в лице, извършващо съхраняване, транспорт или търговия на едро и дребно с нефт и продукти от нефтен произход“, чл. 27в, ал. 1, т. 1, в частта „или на лицето, извършващо съхраняване, транспорт или търговия на едро и дребно с нефт и продукти от нефтен произход“, както и чл. 27в, ал. 3 – 10 от Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, противоречат на конституционно установените принципи на разделение на властите по чл. 8 от Конституцията, на неприкосновеността на частната собственост по чл. 17, ал. 3, както и на свободната стопанска инициатива по чл. 19, ал. 1 и ал. 3, като същевременно пресграждат пътя за защита на конституционно гарантирани права и засягат пряко правото на защита и съдебен контрол. От позицията на асоциацията изразяваме притеснение, че приетата уредба създава непропорционален регулаторен натиск върху субекти, които не оперират критична инфраструктура, но биха могли да понесат най-тежките последици от прилагането ѝ, доколкото допуска дълбока държавна намеса в управлението и собствеността на частни дружества при ограничени гаранции за защита, като негативният ѝ ефект се проявява най-силно именно спрямо по-малките икономически оператори, част от които са обединени в рамките на нашата асоциация.

гр. София,02.2026 г.

С ОДРУЖЕНИЕТО
С уважение:
/ За председател на УС – **КРИСТИЯН
АНДРЕЕВ** - Юрид. на АБТПВПГ /